

Тәрәнә элвг ургъц хурадж авлгъиз сән белдвртәгъяр кехмн

Эн жыл ик элвг ургъцта джил болв. Тегт ургъсн өвсн болв чигн, арднъ орад, эвинь хәәгъәд тәрсн әр-днн-шишә чигн, тәрсн тәрән чигн — мел цугъарн элвг, йир гәәвгъә гилг ик өбдән ургъцта болсн учрнъ олт-әмтнә седкл байрлулгч йовдл болджа-на.

Хаврин эклцәр гүдждж кедж-кү-цәсн, мана тангъгчин цуг күч-көлсч-нрин көдлмшин амгьулнъгта ач-ту-снә ма, шавшдж ургъсн ургъциг үзкәла нам кендәдн болв чигн ил ме-дгдджәнә.

Энъ-шаджу уга Халымгин у тегт делгүдән ургъсн көк шалу өвсиг хаддж хурадж авч, малдан хойр джи-лд күрх хот белдлгъяр кегддж йовх күчтә ноолдан бола йовх цагт, ода бас нег ик государствени чинртә көдлмш эклх саам ирчкв.

Тангъгчин колхозмуд болн сов-хоз өд элвгяр ургъсн тәрәнә ургъцан ахр болзгт, түргяр, гару угагъар ху-радж авхар өдгә цагт шунлтта белд-вр кеджәцхәнә.

Элст балгъснд болв чигн, цуг мана райодт чигн, колхозмудт болв чигн, эн көдлмшиг хамцнъгъугъар, сәәнәр кехд цуг әв-аргънъ бәәнә.

«Болхозн тосхлтин цаарандж дел-грлгә болн машинн-тракторн станц-син өдәмджиг онъгдаруллгъна тус-кар» таргъгдсн КПСС-н ЦК-н Феврал-ьск Пленумин шиидврин хөөн болн түүнә дарунъ эн тәрәр СССР-н Деед Советин тавдгч хуралтин негдгч сес-сий деер батрулгддж авгдсн Зака кү-цәдж, машинн-тракторн станцсин бүрдәмджиг онъгдарулджах саамд, мана тангъгчин колхозмудт кесг олт техник, сән, өбдән, ик медрлтә кесг олт кадрмуд өггдв.

Совхозмуд чигн государствас кес-сг олт техник авб.

Зурагъар темдгдджәсәр болхла, эн джил, төрсн эврә газрун 6000 хал-ьмг өрк-бүл нүүдд ирх бәәсн, ода теднәс 4000 шахунъ нүүгъәд ирчксн бәәнә.

Тегәд эн тоотарн тоолхла, эн джи-лин тәрәнә ургъциг түргяр хаддж хурадж авхд, күчтә ик техник бәәнә, көдлх улснъ чигн күрхмн.

КПСС-н Элст балгъсна болн райо-дин комитетс, балгъсна болн райодин күцәгч комитетс, колхозмуд болн совхозмуд тәрәнә ургъц хуралгънд техникән, әмтән, түүнд альк нег кер-гтә тоотинъ тоолдж, диглдж белд-джәцхәнә. Эн көдлмшиг йир кинән кевәр, нәәгъинъ олдж, эндү гаршго болар күцәх кергтә.

Июнь сарин 25-с авн тәрәнә ур-гъц хуралгъна көдлмш делгүдән экл-хмн. 10 хонгин эргцд эн көдлмш төгсәгдх зөвтә. Тәрәнә ургъц хурал-гъна көдлмшәс багъарнъ тәвсн бийнъ 80 процентнъ, аргъта болхла бүкл-дән, цугъарн, хадлгън, цоклгън хой-рнъ оңц-оңцдан кегдлгънә әв-аргъар күцәгдхмн.

Тәрәнә ургъц хурадж авлгънд кегддж йовх көдлмш Западн, Яшал-тинск болн Приозерн райодт му би-шәр кегддж йовна. Эн райод тәрәнә ургъцан ягъддж түргяр кедж-күцәх болна, түүгән зурагъар темдгләд, тоо-лад, дигләд бел кегъәд авчкидж.

Западн районахн эн джил 40 ми-нъгън 625 гектар газрт тәрә хаддж хурахмн. Эн көдлмшиг күцәх 146 лафетн жатк, 84 комбайн, нань чи-гн кергтә тоот техникнъ бәәнә.

Болв, зуг дуту-дунднъ чигн бәә-нә. Зөвәр олт трактормуд, буудя зөблгън деер керглгдх автомашид чигн, механизатормуд чигн ода дут-джана.

Яшалтинск район 45 минъгън 517 гектар газрт тәрә хурахмн. Эдн 10 хонгин эргцд көдлмшән дуус-хар темдгдджәнә. Лафетн жаткин күцәх көдлмшин өдрә кемджәнъ 30 гектар газр. Эн район көдлмшт белн болчксн 135 лафетн жаткта, нань чигн кергтә тоот техниктә.

Тәрәнә хуралгъиг эклх цаг йир өөрддж йовна. Тер бийнъ Целинн, Яшкульск райод, Элст балгъсна колхозмуд болн «Буратинский» совхоз тәрәнә ургъц хуралгънд йир салнъ кевәр белдвр кеджәцхә-нә. Иләрнъ келхд, Целинн районахн тәрә хуралгъна көдлмшән нам ягъддж эклхән тодрхагъар медджәц-хәхш. Улгүринъ келхд, цуг мана орн-нутг төгәлнъгдән делгрүлдж йовх, тәрә хуралгънд олзлгдх, тәрә-нә хадлгъиг, цоклгъиг оңц-оңцднъ келгънә әв-аргъиг йир татугъар олзлхар эврәннъ зурадан эдн темд-глцхәддж.

Кедү машид, кедү күн көдлх бо-лна, тер тоотан эдн темдгддж, ди-гддж авад уга. Эн тускарн Элст балгъсна бийнъ эднәс деер биш.

Яшкульск район 17 минъгън 428 гектар газрт тәрә хаддж хурадж ав-хмн. Дуту-дунднъ бас йир олт. Юм-на түрүнд икәр дутджахнъ: техник, механизатормуд болн көдлх улс болдж гарчана.

Цуг эн тоот дуту-дундан мел цаг түдәл уга, йир түргяр уга кех-мн.

КПСС-н Элст балгъсна болн ра-йодин күцәгч комитетс, тәрәнә ур-гъц хуралгънд кегдджәх белдврин көдлмш ямаран болджахинъ, кол-хозмудин болн совхозмудин гар-дачнран, партийн организацисин сег-ләтрмүдән цуглулдж даки нег ар-днъ ордж ик кинән гидгяр шүүддх хәләцхәх зөвтә.

Эн джилин тәрәнә элвг ургъциг ахр болзгт, түргяр, сәәнәр келгън — мана партийн болн советск органи-зацст күчтә шүүвр болхмн. Эн иим күчтә, ик чинртә шүүвриг батта кевәр даадж күцәхлә, эднә цугъа-раннъ ик йир сән гатлу нерднъ бо-лх зөвтә.